

Міністерство освіти і науки України

Тернопільський національний
економічний університет

**Проблеми та перспективи
лігнвістичних досліджень
в умовах
глобалізаційних процесів**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
науково-практичної конференції**

Частина 1

**Факультет
міжнародного бізнесу та менеджменту**

**Кафедра
англійської мови
для зовнішньоекономічної
діяльності**

30-31 жовтня

Тернопіль 2007

04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

матеріали міжнародної науково-практичної конференції

30-31 жовтня 2007 р.

Частина 1

Тернопіль – 2007

Проблеми та перспективи лінгвістичних досліджень в умовах глобалізаційних процесів: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Тернопіль, ТНЕУ, 30-31 жовтня 2007 р., в 2-х частинах. – Частина 1. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 200 с.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції, проведеної кафедрою англійської мови для зовнішньоекономічної діяльності Тернопільського національного економічного університету. Висвітлюється коло питань, пов'язаних з перспективами удосконалення вищої освіти в Україні, сучасними дослідженнями у галузі лінгвістики та методики викладання іноземних мов за професійним спрямуванням, актуальними проблемами лінгвокраїнознавства і міжкультурної комунікації, порівняльного літературознавства та перекладу.

Для науковців, аспірантів, викладачів дисциплін гуманітарного циклу вищих навчальних закладів України.

У збірнику зберігається стилістика і орфографія авторів матеріалів.

Оргкомітет конференції

С.І. Юрій – д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Тернопільського національного економічного університету; **А.Ф.Мельник** – д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Тернопільського національного економічного університету; **Є.В.Савельєв** – д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з навчальної роботи (міжнародні зв'язки) Тернопільського національного економічного університету; **А.М.Тубінь** – к.е.н., доцент, декан факультету міжнародного бізнесу і менеджменту Тернопільського національного економічного університету; **О.М.Веретюк** – д.філол.н., професор, доктор ґабілітований, професор кафедри теорії і антропології літератури Жешувського університету, Польща; **О.Б.Тарнопольський** – д.пед.н., професор, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри прикладної лінгвістики та методики навчання іноземних мов Дніпропетровського університету економіки та права; **М.М.Попович** – д.філол.н., професор, завідувач кафедри французької мови Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича; **Н.І.Андрейчук** – к.філол.н., доцент, завідувачка кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Львівська політехніка»; **Н.С.Лиса** – к.філол.н., доцент, завідувач кафедри англійської мови для зовнішньоекономічної діяльності Тернопільського національного економічного університету; **І.О.Стешин** – к.філол.н., доцент кафедри англійської мови для зовнішньоекономічної діяльності Тернопільського національного економічного університету; **Ю.О.Семенчук** – старший викладач кафедри англійської мови для зовнішньоекономічної діяльності Тернопільського національного економічного університету.

Рекомендовано до друку

**Вченою Радою Тернопільського національного економічного університету
протокол № 1 від 26 вересня 2007 р.**

Відповідальна за випуск – Н.С. Лиса, к.філол.н., доцент, завідувач кафедри англійської мови для зовнішньоекономічної діяльності Тернопільського національного економічного університету

ISBN 966-451-005-X

З М І С Т

Секція 1. ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

БАЙБАКОВА І.М., ХІМ'ЯК Г.М., м.Львів Перспективи удосконалення викладання іноземних мов у контексті Болонського процесу	7
БІНКЕВИЧ О. М., м.Львів Професійна культура як необхідний елемент формування особистості фахівця	9
БУРЛАКОВ М.О., м. Дрогобич Два методи викладання другої іноземної мови у ВУЗі.....	11
ГАВРИЛЮК Л.В., м.Харків Іноземна мова як інструмент соціальної адаптації майбутнього фахівця.....	14
ДЕРЕВ'ЯНА Л.Й., м.Тернопіль Технології модульного навчання та практична підготовка фахівця в контексті Болонського процесу.....	16
ЗАДОРЖНА І.П., м.Київ Формування готовності студентів вищих закладів освіти до самостійної роботи з іноземної мови.....	18
ЗУБРИК А.Р., м.Тернопіль Мотивація як важливий фактор розвитку продуктивного педагогічного мислення у майбутніх вчителів гуманітарних дисциплін.....	22
ІСАЄВА Г.Т., ЖОВНІРУК З. Л., м. Львів Впровадження кредитно-модульної системи у вивченні іноземної мови професійного спрямування у Львівському національному університеті імені Івана Франка.....	24
КОЗАК Т.Б., м.Тернопіль Vorteile und Nachteile des dualen Berufsbildungssystems.....	27
КУЗІВ М.З., м.Тернопіль Професія в умовах сучасного ринку праці.....	29
МУДРА О.М., м.Тернопіль Мотивація та її роль у підвищенні ефективності інтенсивного навчання дорослих іноземної мови.....	31
ПОСАДСЬКА О.В., м.Київ Положення Болонської декларації в системі вищої освіти України.....	34
САВИЧ С.М., м.Тернопіль Якість вищої освіти України – пріоритет державної політики.....	36
ТИБІНЬ А.М., м.Тернопіль Роль іноземних мов у стратегічному плануванні підготовки майбутніх менеджерів.....	40
ТИНКАЛЮК О.В., м.Львів Зміст поняття «іншомовна комунікативна компетентність» студентів немовних спеціальностей.....	42
ЯГЕЛЬСЬКА Н.В., м.Дніпропетровськ Досвід міжнародного культурного спілкування як критерій рівня володіння іноземними мовами.....	45

Секція 2. СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ
ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

АНДРЕЙЧУК Н.І. , м. Львів Когнітивна лінгвістика і моделювання інтелектуальної діяльності.....	48
АНИЩЕНКО І.М. , м. Хмельницький Мовні парадигми і концепція інтрамовленнєвої діяльності в лінгвістичних дослідженнях тексту.....	51
БЕЛЕЙ Т.І. , м. Тернопіль Conceptual Metaphor Theory within the Framework of Cognitive Linguistics.....	54
БЕРНАР Г.Б. , м. Львів Лексикостилістичні характеристики авторської ремарки англомовної драми абсурду (на матеріалі п'єс „Кімната” Г.Пінтера, „Очікуючи Годо” С. Беккета і „Справжній інспектор Хаунд” Т.Стоппарда).....	56
БОДНАР І.М. , м. Львів Система маркерів як проблема укладачів та користувачів лексикографічних джерел.....	59
БОРЕЦЬКА О.Ю. , м. Львів Гендерні стереотипи персонажної мовленнєвої поведінки у драматургії Самюела Беккета.....	61
БУТОВА І.С. , м. Тернопіль Evaluation Manifestation of Sex as the Precursor of Women's Disparagement.....	63
ВАЛІГУРА О.Р. , м. Київ Когнітивна модель фонетичної системи інтерферованого англійського мовлення носіїв української мови.....	65
ВАЛЬЧУК Г.В. , м. Хмельницький Метафорика ділового дискурсу.....	67
ГАВРИЛЮК М.В. , м. Львів Linguistic Faculty of Temporal Representation.....	70
ГАНДЗІЙ Т.Я. , м. Тернопіль Металінгвістична частина ключа як складова частина ключа до побудови Антахкарани.....	71
ГЛАДКА В.А. , м. Чернівці Лінгвістична сутність поняття «синкретизм» у сучасному мовознавстві (на матеріалі займенників французької мови).....	74
ГОВОРОВА О.Г. , м. Чернівці Умберто Еко про роль адресата «відкритого» художнього твору.....	77
ГОРЕНКО І.В. , м. Тернопіль Peculiarities of Ethno-Specific Terminology of Higher Education Rendering.....	79
ГРИГОРЕНКО І.В. , м. Біла Церква Перспектива досліджень рекламних текстів в умовах глобалізаційних процесів. Особливості реклами для дітей.....	81
ГРИНЧИШИН В.М. , м. Тернопіль Підбір автентичного матеріалу для ситуативного мовлення.....	83
ГРИЦЬКІВ А.В. , м. Тернопіль Моделі фреймової репрезентації дискурсу.....	85
ГУМОВСЬКА І.М. , м. Тернопіль Функціонування правничої термінології в економічному тексті.....	88
ЄМЕЦЬ О.В. , м. Хмельницький Семантичний аспект функціонування антитези в англійських прислів'ях.....	90
ІЩЕНКО В.Л., ХВАН А.В. , м. Полтава Багатокомпонентні економічні терміни у текстах наукового стилю.....	92

КАНТЕЛЮК Ю.В. , м. Тернопіль The Classification of Emotional Vocabulary.....	94
КАРАМИШЕВА І.Д., КАРАМИШЕВА Р.Д. , м. Львів Шляхи перетину комунікативної та прикладної лінгвістики.....	97
КАРПА І.Б. , м. Київ Англомовна інтерактивна комунікація у лінгвістичному та соціальному контекстах.....	100
КОЗУБ Л.С. , м. Тернопіль Особливості реалізації політичного дискурсу в електронних засобах масової інформації.....	104
КОНЕПУД Н.І. , м. Тернопіль Лінгво-філософське дослідження метафори в мові науки.....	106
КОНЮХОВА О.В. , м. Львів Wordplay in Press Advertising.....	109
КОТЛОВСЬКИЙ А.М. , м. Львів Ідеографічне наповнення тематичної групи «Відношення з точки зору значущості явищ, понять в системі цінностей» англійськими фразеологізмами на позначення соціальної поведінки людини.....	112
КРАЙНЯК Л.К. , м. Тернопіль Англійська когнітивна номінація: теоретичні засади.....	115
ЛАДНИЦЬКА О.Л. , м. Львів Сучасна стилістика крізь призму рівнів мови.....	118
ЛИСА Н.С. , м. Тернопіль, ANTONENKO L.V. , New-York, the USA The Peculiarities of International Advertising Marks.....	120
ЛІПСЬКА Є.Л. , м. Київ Семантичні та прагматичні ознаки перформативних дієслів у сучасній німецькій мові.....	123
ЛУЖЕЦЬКА О.Б. , м. Тернопіль Основные закономерности и причины создания топонимов.....	126
МАКОВЕЇ Р.Г. , м. Харків Проблеми та перспективи лінгвістичних досліджень в умовах глобалізаційних процесів.....	129
МІНЦИС Е.Є., МІНЦИС Ю.Є. , м. Івано-Франківськ Zoonyms: Connotation and Emotive Coloring in Fiction Text.....	130
МОРГУНОВА О.О. , м. Донецьк Категории посессивности и каузальности и их реализации в английском и украинском языках.....	133
НАГНИБІДА Л.С. , м. Хмельницький Когнітивно-комунікативний аспект текстів мистецтвознавчої тематики.....	135
НАЗАРЕВИЧ Г.Я. , м. Чернівці Комунікативно-прагматичний план визначення категорії суб'єкта.....	138
ОГЛАШЕННИЙ Р.І. , м. Львів Zur Sprachlichen Interferenz Auf Der Syntaktischen Ebene.....	141
ПОЛИГАЧ І.О. , м. Тернопіль Застосування лінгвістичних методів при дослідженні системних відношень у лексиці.....	144
POLKOVSKY V. P. , Alberta, Canada Лексичні зміни в сучасній українській мові (1991-2007).....	146
ПОПОВИЧ М.М. , м. Чернівці Вкотре про структурно-системну будову мови: у розвиток дискусії.....	146
ПОПОВИЧ Н.Б. , м. Тернопіль Професійний дискурс інвестиційної діяльності.....	151

ПРАЧ В.П. , м. Львів Чи може прикметник бути терміном?.....	153
П'ЯТНИЧКА Т.В., ЦІЩИК О.О. , м. Тернопіль Функціональні транспозиції граматичних структур презенса та стилістичні прийоми їх використання у художньому дискурсі.....	155
РОМАШКО Х.В. , Львів Дистинктивні ознаки віртуального коду молодого покоління (на основі французьких чатів та форумів).....	156
SOLOSHENKO A. , <i>Piotrków Trybunalski, Poland</i> Proverbs and Sayings of Biblical Origin: Their Linguistic Status and Peculiarities..	159
СТЕШИН І.О. , м. Тернопіль Лінгвістична гендерологія: актуальність проблеми.....	163
СУХОРОЛЬСЬКА С.М., ФЕДОРЕНКО О.І. , м. Львів Тенденції розвитку сталих дієслівно-субстантивних сполучень.....	164
ФЕДОРЕЦЬ С.А. , м. Харків Реклама як специфічна сфера функціонування мови.....	167
ФЕДОРОВА О.В. , м. Хмельницький Концептуальна категорія «Стать» як системоутворюючий базис функціонально-семантичного поля статі англійської мови.....	169
ХОМА Н.З. , м. Тернопіль Функції топонімів та антропонімів у пареміях.....	172
ЦАПРО Г.Ю. , м. Київ Гендерні вектори інтерн'ювання.....	174
ШАПОВАЛ Н.В. , м. Чернівці Модальний характер власних назв, ужитих з неозначеним артиклем та прикладкою.....	177
ЮРЧИШИН Т.В. , м. Тернопіль Висловлення узагальненого змісту в контексті синтаксичної прагматики.....	180
ЯКИМЧУК Н.В. , м. Тернопіль The Role of Verbal and Non-Verbal Cues in English Radio Interview Texts.....	182
ЯКУБА В.В. , м. Київ Збереження скрипту ситуації <i>Зміна матримоніального стану</i> в сучасній британській прозі.....	185
ЯКУБОВСЬКА Н.О. , м. Чернівці Традиціоналізація образу Гомера у літературі ХХ століття.....	187
ЯРОЩУК І.Д. , м. Тернопіль Прагмалінгвістичний аспект у формуванні мовленнєвої поведінки майбутніх економістів.....	190
Відомості про авторів	193

Навіть, коли не всі концепти задіяні у втіленні ситуації, людина може автоматично встановити їх завдяки структурі фрейму. У такий спосіб забезпечується адекватне сприйняття та детальне й повне розуміння ситуації за наявності мінімуму інформації про неї. Фреймове моделювання дає можливість виходу за межі мови у семантиці: значення зумовлюється ситуаціями, або "сценами", фреймами, тобто значення окреслюється не засобами інших слів (традиційне замкнуте коло), а через прототипове значення, таке значення слова, яке дозволяє побудувати певну ідеальну ситуацію реального світу [3, с. 14]. Системи фреймів пов'язані сіткою пошуку інформації [5, с. 295]. Якщо запропонований фрейм не можна пристосувати до даної ситуації, то сітка дозволяє обрати більш доречний фрейм.

Отже, фрейм – це одиниця ментального рівня і зберігає ситуацію на когнітивному рівні, тобто на рівні мислення людини. Скрипт – це явище культури, він зберігає інформацію на соціальному рівні, тобто для розуміння та колективного користування цілої спільноти людей.

Література

1. Булыгина Т.В., Шмелев А.Д. Языковая концептуализация мира (на материале русской грамматики). – М.: Языки русской культуры, 1998. – 786 с.
2. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов: Пер. с англ. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.
3. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: типы фреймов // Вісник Черкаського університету. Серія „Філологічні науки”. Випуск 11. – Черкаси: ЧДУ, 1999. – С. 12-25.
4. Карасик В.И. Культурные доминанты в языке // Языковая личность: культурные концепты. – Волгоград - Архангельск: Перемена, 1996. – 260 с.
5. Sperber D. Explaining Culture: a Naturalistic Approach // Journal of Pragmatics. – 1999. – Vol. 31, #2. – P. 293-300.
6. Neels B. A Summer Idyll. – Bungay, Suffolk: Mills & Boon Limited, 1985. – 188 p.

ЯКУБОВСЬКА Н.О.,

Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича

ТРАДИЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОБРАЗУ ГОМЕРА У ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ

Проблеми авторства Гомера стосовно “Іліади” та “Одіссеї”, походження обох давньогрецьких поем мають більш, ніж трьохсотлітню історію. “Гомерівське питання” налічує велику кількість досліджень як зарубіжних (У.Віламовец-Меллендорф, Е.Бікель, Г.Метте) так і радянських учених (О.Лосев [3], С.Радциг [5], І.Шталь [10]). Зваживши на дослідженість тематики, ми обмежимося коротким оглядом цього питання, зосереджуючи увагу на його зв'язку з теорією традиційних сюжетів.

Історичне існування поета на ім'я Гомер, що був би безперечним автором поем “Іліада” та “Одіссея”, стало темою для розвідок для багатьох дослідників ще

з давнини. Приблизно у VI ст. до н. е. з'являється легенда про життя Гомера, яку приписують Геродоту та Плутарху [6, 9-11]. Оповідь насичена великою кількістю географічних назв та імен. Прийомним батьком Гомера називають співця Фемія, що і призводить з часом до їх ототожнення.

Дискусійне питання щодо місця народження Гомера знайшло своє відображення не лише в науковій літературі, а й у сатиричній розповіді А.Еренштайна "Ходіння Гомера по муках". Гомер, що живе при дворі Одиссея і, як сам каже, походить від співців Феміуса і Демодока, розповідає про свої поневіряння, які випали на його долю, після того як Пенелопа виганяє його, коли Одиссей "йде на прощу щоб задобрити Посейдона за смерть Поліфема" [2, 108]. Саме злощастя, які переслідують співця, змушують аеда блукати від міста до міста, що й стає підставою для подальшої суперечки цих грецьких міст щодо права вважатися місцем народження славетного Гомера.

У вірші "Обработки" Л.Фейхтвангер іронічно поставив питання реальності існування Гомера та правомірності творчого переосмислення доробку інших письменників: "...то, что у меня хорошо получилось, / Приписывают они мертвому писателю, который / Очень знаменит и никому не ведом и о котором / Никто толком не знает, был ли он в свою очередь / "Оригинальным поэтом" или, может быть / Обработчиком" [9, 5]. Та саме завдяки ремінісценціям сюжети й образи продовжують своє життя, не йдуть у забуття.

Образ Гомера включається в оповідну структуру повісті К.Варналіса "Щоденник Пенелопи" та оповідання Л.Фейхтвангера "Одиссей і свині, або Про незручність цивілізації". Моделювання в рамках основної оповідної структури повісті "Щоденника", носієм якої є Пенелопа, додаткового оповідного ядра, дозволяє виявити "істинне" підґрунтя Троянської війни. Носієм цієї периферійної оповідної структури є легендарний поет Гомер, який завдяки художній фантазії зустрічається з Пенелопою. В інтерпретації сучасного оповідача Гомер стає звичайною людиною, аналітиком, який критично ставиться до дійсності.

Найважливішою рефреймованою рисою Гомера в "Щоденнику" є психологічний дуалізм поета, невідповідність його справжнього бачення світу відображенню цього світу в поемах. Фізична сліпота древнього Гомера стає в новій версії своєрідною метафорою свідомого неприйняття навколишньої дійсності, тоді як сучасний Гомер зрячий, тому що він не потребує ідеалізації минулого і сучасності. Гомер як оповідач скеровує і коректує події у своєму міфі, але його зовнішній портрет, стиль поведінки і навіть творчу манеру окреслює Пенелопа, оповідній структурі якої ієрархічно підпорядкований Гомер. Неприйняття Пенелопою своєї обмеженої ролі в творах поета обумовлює підкреслено іронічний портрет Гомера в її оповіді: "Світоч очей наших! Він прийшов і до нас, уславлений, найвеличніший поет нашого часу, Гомер!... зовсім не хочу його слухати. Мені обридли ці волоцюги. Усі вони брешуть" [1, 54]. Поетичний геній Гомера залишає бажати кращого після тонкого порівняння Пенелопи: "...ходять чутки, що цей сліпець – великий майстер. Складає казки для людей з таким же мистецтвом, з яким кульгавий коваль Гефест виготовляє жаровні і шипці для богів" [1, 68]. Метаморфоза образу Гомера (так само як і інших міфологічних образів) пояснюється, можливо, тим, що в сучасних умовах

вони перестають бути просто символами.

Без сумніву, що Гомер у своєму новому аксіологічному комплексі несе сублімовану ідею відображення історичних реалій сучасності в сфері літературної творчості. Ось чому зауваження Пенелопи: "Минув тиждень, а його щось не видно. Невже спочатку забрів до Еврімаха чи Антіноя? Кепсько." [1, 55] – вказує на ідеологічний аспект функціонування літератури в суспільстві. А так як ідеологія завжди передбачає тенденційність думок, то стає зрозумілим, у якому ключі сучасний оповідач трансформує гомерівський неупереджений погляд на суть речей.

В оповідній системі сучасного Гомера моделюється концепція необхідності брехні в мистецтві, тобто, по суті, оправдується гомерівський стиль ідеалізації дійсності. Обґрунтування своєї концепції Гомер черпає в властивості психологічної природи людини самообманюватися. Важливо, що сучасний Гомер настільки проникається цією ідеєю, що правда стає йому неприємною: "Для того, щоб брехати, я оп'яняюсь Поезією. Щоб сказати правду, я повинен напитися. Щоб стати скотиною" [1, 42]. Правда не приносить достатку, високого становища в суспільстві, через це вона небезпечна "...той хто говорить правду не може бути придворним співцем" [1, 71]. Песимізм сучасного Гомера корінним чином змінює творче кредо давньогрецького аеда – життєстверджуючий, гуманний світогляд; екзистенційні колізії сьогодення вирішуються сучасним оповідачем у руслі повної безпринципності їх носіїв, і загальний підсумок трансформації міфу в аксіологічному аспекті абсолютно позбавлений мажорності древньої оповіді.

Проте на відміну від повісті грецького письменника, де Гомер з'являється в канві оповіді як співець, що за плату можновладців прославляє греків, фейхтвангерівський Гомер перетворюється в загальну назву для позначення будь-якого співця. Тож автор торкається питання реальності самої постаті давньогрецького аеда та приналежності "Одіссеї" одному автору. Німецький письменник використовує версію про переклад імені славетного співця [8, 66; 4, 44] і стверджує, що "Гомер" – це означало: "супутник", "той, хто не може ходити сам" [7, 419]. Розшифровуючи свій переклад, Л.Фейхтвангер намагається пояснити традиційне зображення славетного грека: "... многие певцы были слабы зрением, а то и просто слепы ..." [7, 419]. Тож власного співця Фемія Одиссей також називає гомером.

Таким чином, огляд історико-літературних досліджень гомерівського питання створює цілісну картину для розуміння давньогрецької поеми, яке є необхідним для аналізу функціонування мотивів "Одіссеї" в літературі. У свою чергу питання існування Гомера також знаходить відображення в численних інтерпретаціях. Неоднозначність судження щодо його ролі в створенні поем ще раз піднімає питання ролі оригінального поета та того, хто обробляє традиційний сюжет.

Література

1. Варналіс К. Щоденник Пенелопи // Сучасна грецька повість – К.: Дніпро, 1981. – С. 7-103.
2. Еренштайн Альберт. Ходіння Гомера по муках // Літературно-науковий

- вісник. Т. 88. – Львів – Київ – Львів, 1925. – С. 106-110.
3. Лосев А. Ф. Гомер. – М.: УЧПЕДГИЗ, 1960. – 350 с.
  4. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література: Підручник. – К.: Либідь, 2001. – 718 с.
  5. Радциг С. И. Поэмы Гомера // Радциг С. И. Античная литература. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1962. – С. 17-27.
  6. Содомора А. Жива античність. – К.: Молодь, 1983. – 232 с.
  7. Фейхтвангер Лион. Одиссей и свиньи, или О неудобстве цивилизации // Фейхтвангер Л. Лже-Нерон: Рассказы. – М.: Правда, 1990. – С. 415-437.
  8. Флоренсов Н. А. Троянская война и поэмы Гомера. – М.: Наука, 1991. – 144 с.
  9. Фрадкин И. “Обработки” Бертольда Брехта // Брехт Б. Обработки. – М.: Искусство, 1967. – С. 5-24.
  10. Шталь И. В. Гомеровский эпос. – М.: Высшая школа, 1975. – 246 с.

ЯРОЩУК І.Д.

Тернопільський національний економічний університет

ПРАГМАЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЕВОЇ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Мовлення дозволяє людині самовиразитися, тобто висловити думки, відчуття, бажання за допомогою мови з метою впливу на співбесідника. Такий вплив відбувається в процесі мовленнєвої діяльності, коли при говорінні мовна система втілюється в мовний матеріал, або навпаки мовний матеріал призводить до мовної системи при слуханні [5]. З точки зору сучасної лінгвістики мовленнєва поведінка повинна опиратися як на сам факт реалізації мовлення так і на необхідний для його здійснення відбір мовних засобів.

Мовленнєва поведінка майбутнього економіста це складне явище, яке визначається великою кількістю різноманітних чинників: вихованням, соціальним середовищем, національно-територіальними особливостями. Вона відображається в стереотипних висловах, мовленнєвих кліше, правилах етикету, яких дотримується певна особистість, і в тому, як майбутній фахівець використовує мову в різноманітних обставинах. Т. Винокур називає мовленнєву поведінку «образом людини», а її суттю - використання мови через стиль самої людини [2].

Феномен мовленнєвої поведінки майбутнього економіста полягає у вивченні використання мови студентом в різних мовленнєвих ситуаціях. Тандем психолінгвістики та соціолінгвістики у питанні вивчення комунікації безперечно охарактеризував основні аспекти формування мовленнєвої поведінки, зокрема і мовленнєвої поведінки майбутнього фахівця у сфері економіки.

Відомо, що соціолінгвістика вивчає мовленнєву поведінку як процес вибору оптимального варіанту для побудови соціально коректного вислову [8, 482]. Психолінгвістика цікавиться людиною як носієм мови і прагне інтерпретувати мову як мовленнєву поведінку цієї людини [3, 405]. Прагмалінгвістика, яка приділяє значну увагу аналізу мовленнєвої поведінки і

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

матеріали міжнародної науково-практичної конференції
30-31 жовтня 2007 р.

Частина 1

Дизайн обкладинки – М.М.Одобецька

Адреса для листування:
кафедра англійської мови для зовнішньоекономічної діяльності,
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська 11, корп.11, к.501а, 502
м.Тернопіль, 46000
e-mail: *english_zed@tane.edu.ua*

Підписано до друку 25.10.2007р.
Формат 60x84.1/16.Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний.Обл.друк. арк.12.5
Ум. друк. арк. 11.6 Наклад 200.
Зам. № 206.

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «Тайп».
46006, м. Тернопіль, вул.Чернівецька, 44б,
тел./факс 8(0352) 52-61-61,52-75-00